

בש"פ 3375/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3375/21

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 27.4.2021 במ"ת 16149-02-20 שניתנה על-
ידי כבוד השופט ע' דרויאן-גמליאל

תאריך הישיבה: י"ב בסיון התשפ"א (23.5.2021)

בשם העורר: עו"ד עומר גואטה

בשם המשיבה: עו"ד יובל קדר

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 27.4.2021 (מ"ת 16149-02-20, השופט ע' דרויאן-גמליאל). בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של העורר, המצוי בחלופת מעצר במסגרת טיפולית, לשינוי בתנאי שחרורו כך שיתאפשר לו לצאת מהמסגרת לעבודה ללא ליווי.

כתב האישום וההליכים עד כה

עמוד 1

2. ביום 6.2.2020 הוגש לבית המשפט המחוזי כתב אישום נגד העורר, המחזיק שני אישומים, ומייחס לו את העבירות הבאות: מעשה סדום בקטין מתחת לגיל 14 לפי סעיף 347(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), בצירוף סעיפים 345(א)(3) ו-350 לאותו החוק, וכן ריבוי עבירות של מעשה מגונה בקטין מתחת לגיל 14 לפי סעיף 348(א) לחוק העונשין, בצירוף סעיף 345(א)(3) לאותו חוק (תפ"ח 16130-02-20). על פי המתואר בכתב האישום, העבירות האמורות בוצעו בשני קטינים כבני 13 שלעורר, המצוי בשנות החמישים לחייו, הייתה היכרות מוקדמת עם הוריהם. העבירות נעברו לפי הנטען בין חודש יוני 2019 ועד לחודש אוקטובר 2019 או בסמוך לכך, במועדים שונים שאינם ידועים במדויק וכן ביום 20.10.2019. המעשים בוצעו, בין היתר, בביתו וברכבו של העורר וכן בבתי הכנסת שבהם התפללו העורר והקטינים או בסמוך אליהם.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בדיון שהתקיים ביום 19.2.2020 הודה בא-כוחו של העורר בקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר. בהמשך לכך, הורה בית המשפט המחוזי, בהסכמה, כי יוגש תסקיר של שירות המבחן בעניינו של העורר.

4. ביום 16.3.2020 הוגש תסקיר כאמור, ובו ציין שירות המבחן כי קיים סיכון משמעותי להישנותה של התנהגות מינית פוגענית בקטינים מצדו של העורר, המחייבת חלופה רצינית וסמכותית שתמנע נוכחות של קטינים בקרבתו, בשילוב טיפול אינטנסיבי ההולם את צרכיו של העורר. בהקשר זה צוין, כי שירות המבחן התרשם שטרם מעצרו נעדר העורר יכולת לווסת את דחפיו המיניים המוגברים וכן התקשה בפנייה לעזרה מקצועית, בין היתר, בשל אורח חייו הדתי. לצד זאת, צוין כי העורר, הנעדר עבר פלילי, גילה אמפתיה לקורבנותיו וביטא מוטיבציה להשתלבות במסגרת טיפולית. שירות המבחן הוסיף כי התרשם לחיוב מחלופת המעצר שהוצעה בבית אחותו של העורר ומהמפקחים שהוצעו על-ידו. אולם, נוכח הסיכון המשמעותי הנשקף מן העורר שירות המבחן לא מצא לנכון להמליץ על שחרורו לחלופה המוצעת ללא טיפול התואם את צרכיו. על כן, המלצתו של שירות המבחן הייתה כי תיבחן התאמתו של העורר לטיפול ממושך במסגרת טיפולית ייעודית ואינטנסיבית במרכז לעברייני מין, בתנאי הוסטל, שפרטיה צוינו.

5. בהמשך להגשת התסקיר האמור נערכו מספר דיונים נוספים בעניינו של העורר. במסגרת זו הורה בית המשפט המחוזי על הגשת שלושה תסקירים משלימים שבהם שירות המבחן התבקש לעדכן באשר להתקדמות ההליך של בחינת התאמתו של העורר למסגרת הטיפולית האמורה.

6. בעיקרו של דבר, בתסקיר המשלים השלישי, שהוגש ביום 1.6.2020, עדכן שירות המבחן כי העורר עבר בדיקה לצורך בחינת התאמתו למסגרת הטיפולית, וכי המלצתם של גורמי המקצוע הייתה שהוא יוכל להיתרם משילובו בה. בהקשר זה, הודגש כי מדובר במסגרת חוץ-ביתית בעלת מוגנות גבוהה בתנאי הוסטל, אך צוין כי היא אינה מהווה חלופת מעצר. בין היתר, הובהר כי העורר יוכל לצאת לחופשות במקום שיאושר על-ידי בית המשפט, שם ישהה בתנאי מעצר בית, ללא נוכחות קטינים ובפיקוח מתאים. כן, צוין כי משך הטיפול הכולל יכול להגיע עד ל-3 שנים, בכפוף לשיקול דעתם של גורמי המקצוע, וכי לקראת תום שנה מתחילת הטיפול, כחלק משלבי התוכנית, תיבחן האפשרות לשילובו של העורר בתעסוקה. בסיכומו של דבר, שירות המבחן המליץ לשחרר את העורר למסגרת האמורה. בנוסף, הומלץ כי בני משפחה, שנמצאו מתאימים לתפקיד, ימונו כמפקחים מגבים וכן על העמדתו של העורר בצו פיקוח מעצר למשך שישה חודשים.

7. ביום 4.6.2020 נערך דיון נוסף בעניינו של העורר, ובסיומו קיבל בית המשפט המחוזי, חרף התנגדות המדינה,

את המלצת שירות המבחן והורה על שחרורו של העורר למסגרת הטיפולית המוצעת, בהתאם לתנאי הטיפול ולמגבלות שפורטו בתסקיר המשלים השלישי. בין היתר, נקבע כי בעת שיצא העורר לחופשה מהמסגרת הטיפולית הוא ישהה בחלופה שהוצעה על-ידו, בתנאי מעצר בית ובפיקוח של אחד המפקחים שאושרו.

8. ביום 3.8.2020, במסגרת התיק העיקרי, הודה העורר במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן שבמסגרתו יוחסו לו עבירה של מעשה סדום בקטין לפי סעיף 347(א) לחוק העונשין בצירוף סעיף 350 לאותו החוק, וריבוי עבירות של מעשה מגונה לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין. כבר עתה יצוין כי על-פי החלטת המותב בתיק העיקרי ביום 21.6.2021 צפוי להיות מוגש תסקיר עדכני בעניינו של העורר ובהמשך לכך ביום 23.6.2021 צפויים להישמע הטיעונים לעונש.

9. ביום 24.3.2021 הגיש שירות המבחן בקשה לשינוי בתנאים המגבילים החלים על העורר, היא הבקשה העומדת במרכזו של ההליך דנן. במסגרת הבקשה צוין כי העורר מצוי במה שנחשב ל"שלב ג" של ההליך הטיפולי, שהוא השלב האחרון לפני סיום המסגרת הטיפולית בתנאי הוסטל והמעבר להמשך טיפול במרכז יום. כן, צוין כי בשלב זה נדרשים המטופלים להשתלב במעגל העבודה, כחלק מההכנה הדרגתית להשתלבותם במרכז היום. שירות המבחן הוסיף כי מדיווחיהם של גורמי הטיפול עלה כי העורר משתף פעולה באופן מלא ומבטא רצון להתקדם בטיפול, וכי להערכתם יש מקום להקל בתנאי שחרורו, על מנת לאפשר לו להשתלב בעבודה. כמו כן, העריכו גורמי הטיפול כי יש מקום לאשר לעורר שעות התאוררות במהלך חופשותיו בסופי השבוע. בשים לב לכך, שירות המבחן המליץ על יציאתו של העורר מהמסגרת הטיפולית לצורך חיפוש עבודה ללא ליווי, כמו גם על קביעתם של חלונות התאוררות ללא ליווי בסופי השבוע.

10. בדיון שנערך ביום 6.4.2021 התנגדה המדינה לבקשה ככל שזו נגעה ליציאת העורר ללא ליווי מהמסגרת הטיפולית לצורכי חיפוש עבודה. המדינה הטעימה כי שירות המבחן לא פירט באשר לרמת המסוכנות הנשקפת מן העורר בשלב זה של הטיפול. עוד נטען כי מתסקיר אחר שהוגש ביום 13.1.2021 במסגרת ההליך העיקרי בעניינו של העורר, עלה כי הוא נמצא בשלב ראשוני של הטיפול וכי הוא מגלה תובנות חלקיות בלבד באשר למעשיו הפוגעניים (להלן: התסקיר בהליך העיקרי). לצד זאת, המדינה הסכימה לקביעתן של שעות ההתאוררות שהתבקשו, בכפוף לכך שהעורר ילווה על-ידי מפקח.

11. בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי, בהסכמת המדינה, על שינוי תנאי שחרורו של העורר כך שנקבעו לו שעות התאוררות כמבוקש, ובלבד שילווה על-ידי מפקח. עוד נקבע כי שירות המבחן יגיש תסקיר נוסף ובו יבהיר את מידת המסוכנות הנשקפת מהעורר והאם היא מקבלת מענה בהמלצתו לאפשר את יציאתו לעבודה ללא פיקוח אנושי.

12. בהמשך לכך, ביום 26.4.2021 הגיש שירות המבחן תסקיר משלים נוסף בעניינו של העורר. בתסקיר זה צוין כי לפי הערכתם של גורמי הטיפול קיים סיכון נמוך לכך שהעורר יפר את תנאי שחרורו. בנוסף, הודגש כי ההליך של חיפוש העבודה יפוקח על-ידי גורמי טיפול, הנדרשים לאשר את מקום העבודה הנבחר, שצריך להיות מותאם לרמת הסיכון הנשקפת מהעורר. שירות המבחן ציין כי הוא מייחס משקל לכך שהעורר נעדר עבר פלילי, הודה בעבירות המיוחסות לו ושילם פיצוי כספי לנפגעים. לצד זאת, צוין עוד כי הובאו בחשבון גם קשיים שהתגלו בכל הנוגע לנטילת אחריות מלאה מצדו של העורר ולהכרה בפוגענות העולה ממעשיו, כמו גם לקווי אישיות מסוימים של העורר. במכלול השיקולים, שירות המבחן שב על המלצתו לאפשר את יציאתו של העורר לצורך חיפוש עבודה ללא ליווי.

13. ביום 27.4.2021 נערך דיון נוסף בעניינו של העורר, שבסופו דחה כאמור בית המשפט המחוזי את הבקשה לאפשר את יציאתו של העורר לעבודה ללא ליווי, בציינו כי לא בנקל הגיע למסקנה זו. בית המשפט המחוזי הסביר כי ניתן היה לצפות מראש כי עם התקדמות ההליך הטיפולי, ובהתאם לשלביו השונים, יתאפשרו לעורר יציאות הדרגתיות מהמסגרת הטיפולית, ובכלל זאת לצורך עבודה שיש עמה עניין טיפולי מובהק. לצד זאת, בית המשפט המחוזי הדגיש כי יש לייחס משקל להיבטים מדאיגים מסוימים שעולים מתסקירו האחרון של שירות המבחן מיום 26.4.2021 ואף מהתסקיר שהוגש בהליך העיקרי. בהקשר זה, בית המשפט המחוזי ציין כי חרף התקדמותו של העורר יש בפניו עדיין כברת דרך והוא מתקשה להכיר בפוגענותה העולה מהתנהגותו. כמו כן, נקבע כי יש לייחס משקל אף לחוסר האמפתיה של העורר כלפי הנפגעים ולקיומם של קווי אישיות שיש להם רלוונטיות למצב שבו ימצא ללא פיקוח.

הערר

14. הערר שבפני מכון כלפי החלטתו האמורה של בית המשפט המחוזי, ונטען בו כי יש מקום להורות על הקלה בתנאי שחרורו של העורר, כך שיתאפשר לו לצאת לבדו מהמסגרת הטיפולית לצורך חיפוש עבודה, כחלק מהתקדמות הטיפול. העורר טוען כי דחיית בקשתו תפגע בדרכו השיקומית ועל כן יש לייחס משקל רב להמלצתו של שירות המבחן הנשענת על עמדת גורמי המקצוע לפיה רמת המסוכנות הנשקפת ממנו היא נמוכה. עוד שב העורר ומטעים כי הוא נעדר עבר פלילי, כי הודה בכתב האישום המתוקן בעניינו ושילם פיצוי לנפגעים וכי לאורך כל ההליך הביע נכונות להתקדם בטיפול.

15. מנגד, בדיון בערר שהתקיים בפני ביום 23.5.2021, חזר בא-כוח המדינה על העמדה כי יש מקום לנקוט במשנה זהירות נוכח טיבם וחומרתם של המעשים שבהם הודה העורר. עוד נטען כי לא הובהר די בתסקיר שהוגש מהי רמת הסיכון הנשקפת מן העורר באם תאושר בקשתו. בא-כוח המדינה אף ציין כי שלב הטיעונים לעונש בעניינו של העורר קבוע לעוד כחודש ימים, לאחר שיתקבל תסקיר נוסף בעניינו, וכי במסגרתו תוכרע גם שאלת התקדמות ההליך הטיפולי. דיון והכרעה

16. מצאתי את המקרה שבפני מעורר התלבטות. עם זאת, לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים, החלטתי לדחות את הערר.

17. הקושי המרכזי המתעורר במקרה דנן, כפי שאף עולה מהחלטתו של בית המשפט המחוזי, נוגע להשלכותיה של דחיית הבקשה על התקדמות ההליך הטיפולי שבו החל העורר, בשים לב להמלצות שירות המבחן וגורמי הטיפול. בשלב הנוכחי, כאמור, נמצא העורר במסגרת טיפולית זה כשנה, כאשר האפשרות לשילובו במעגל העבודה, כחלק מדרישות ההליך הטיפולי, תלויה בהיענות לבקשה. אם כן, יציאתו לעבודה של העורר היא בעלת ערך טיפולי-שיקומי ברור.

18. לצד זאת, במכלול הנסיבות, לא מצאתי כי יש בטעם האמור כדי להצדיק את קבלת בקשתו של העורר בעת הזו. מנקודת מבטי, הטעם העיקרי לכך, הוא שההליך בעניינו של העורר מצוי בשלב מתקדם, כאשר דיון בטיעוני הצדדים לעניין העונש קבוע למועד החל בעוד פחות מחודש ימים. עוד לפני כן, צפוי כאמור להיות מוגש תסקיר עדכני נוסף מטעם שירות המבחן, שיכלול המלצה סופית בעניינו של העורר. בהתחשב בכך, מצאתי כי יש מקום להמתין ולאפשר למותב הדן בתיק העיקרי להכריע בשאלת המשך התקדמותו של ההליך הטיפולי במסגרת שלב גזירת הדין. יצוין, כי הדברים אמורים על יסוד לוח הזמנים כפי שקבוע בנקודת הזמן הזו. מטבע הדברים, ככל שיחול עיכוב בהקשר זה, עומדת לעורר האפשרות לשוב ולבקש את בחינת ההיתכנות לאשר את יציאתו לעבודה כחלק מתנאי התוכנית הטיפולית.

19. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ט בסיון התשפ"א (30.5.2021).

ש ו פ ט ת
